

Actualisatie onderzoek en maatregelen m.b.t uitbreiding woonwagenvak Teersdijk en nieuwbouw aan de Streekweg te Nijmegen - voorjaar 2025

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

[REDACTED], MSc.

**WAARDEN
BURG**
Ecology

**we
consult
nature.**

Actualisatie onderzoek en maatregelen m.b.t uitbreiding woonwagenvak Teersdijk en nieuwbouw aan de Streekweg te Nijmegen - voorjaar 2025

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

■■■■■, MSc.

Status uitgave: definitief, versie 2

Rapportnummer:	25-210
Projectnummer:	24-0837
Datum uitgave:	1 juli 2025
Projectleider:	■■■■■
Tweede lezer:	■■■■■
Opdrachtgever:	Gemeente Nijmegen Postbus 9105 6500 HG Nijmegen Nederland
Akkoord voor uitgave:	drs. ■■■■■
Foto omslag:	■■■■■ / Waardenburg Ecology
Datum akkoord:	18 juni 2025

Graag citeren als ■■■■■. 2025. Actualisatie onderzoek en maatregelen m.b.t uitbreiding woonwagenvak Teersdijk en nieuwbouw aan de Streekweg te Nijmegen - voorjaar 2025. Rapport 25-210. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Omgevingswet, Streekweg, Teersdijk, Nijmegen, das, kleine marterachtigen, ransuil, steenmarter, Alpenwatersamalander, poelkikker

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Reikwijdte van het onderzoek	6
1.3	Verantwoording, actualiteit gegevens	6
2	Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit	8
2.1	Beschrijving plangebied	8
2.2	Voorgenomen activiteit	13
2.2.1	Fasering van werkzaamheden	13
3	Onderzoeksmethoden	15
3.1	Onderzoeksgebieden en methodiek	15
3.2	Alpenwatersalamander en poelkikker	16
3.3	Ransuil 17	
3.4	Kleine marterachtigen en steenmarter	17
3.4.1	Habitageschikheidsbeoordeling (deelgebied Streekweg)	18
4	Betekenis plangebieden en effectbeoordeling	21
4.1	Alpenwatersalamander	21
4.1.1	Bronnenonderzoek	21
4.1.2	Waarnemingen	21
4.1.3	Functie plangebieden	22
4.1.4	Effectbeoordeling in het kader van de Ow	22
4.2	Poelkikker	22
4.2.1	Bronnenonderzoek	22
4.2.2	Waarnemingen	22
4.2.3	Functie plangebieden	22
4.2.4	Effectbeoordeling in het kader van de Ow	23
4.3	Ransuil 23	
4.3.1	Bronnenonderzoek	23
4.3.2	Waarnemingen	23
4.3.3	Functie plangebieden	23
4.3.4	Effectbeoordeling in het kader van de Ow	24
4.4	Kleine marterachtigen, steenmarter	24

4.4.1	Bronnenonderzoek	24
4.4.2	Waarnemingen uit nader onderzoek (2022)	25
4.4.3	Waarnemingen van prooidieren	26
4.4.4	Habitatgeschiktheidsbeoordeling	27
4.4.5	Functie plangebieden	28
4.4.6	Effectbeoordeling in het kader van de Ow	30
5	Conclusie en aanbevelingen	35
5.1	Conclusie	35
5.2	Uitbreiding vergunningsaanvraag en Activiteitenplan	35
5.2.1	Alternatievenafweging en wettelijk belang	36
5.2.2	Maatregelen kleine marterachtigen en steenmarter (plangebied Streekweg)	36
5.2.3	Staat van instandhouding kleine marterachtigen en steenmarter	36
5.2.4	Gevolgen van het project voor de staat van instandhouding	37
	Literatuur	38
Bijlage I	Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Nijmegen is voornemens om in de omgeving van de Streekweg en woonwagenkamp Teersdijk in Nijmegen twee ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren: de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk (najaar 2025) en de bouw van nieuwe woningen aan de Streekweg (na 2025). Deze ingrepen kunnen mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Voorliggend rapport betreft een verslag van aanvullend veldonderzoek dat is uitgevoerd naar aanleiding van een quickscan die is opgesteld in de zomer van 2024 (Roemers, 2024). Die quickscan uit 2024 is opgesteld op basis van de oorspronkelijke quickscans van Daamen (2021a t/m c), drie nadere onderzoeken naar verschillende beschermde soorten in 2022 (Daamen *et al.* 2022a t/m c), twee veldbezoeken (d.d. 27 mei en 23 juni 2024) en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

In het najaar van 2024 is aanvullend onderzoek gedaan naar de *mogelijke* functie van de plangebieden als roestplaats van ransuil, nestplaats voor andere vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil), leefgebied en verblijfplaats van bever, das, eekhoorn en kleine marterachtigen (sporenonderzoek) – zie daarvoor Roemers (2025).

Op basis van bovenstaande onderzoeken kon een functie van de plangebieden voor Alpenwatersalamander, poelkikker, ransuil (als nestplaats) en kleine marterachtigen (voor plangebied Streekweg) en steenmarter (voor plangebied Streekweg) niet worden uitgesloten (Roemers, 2024). Daarom is in het voorjaar van 2025 nader onderzoek uitgevoerd om te bepalen of de plangebieden voor deze soorten een functie (kunnen) hebben en wat de eventuele gevolgen van de ingreep voor deze soorten zou zijn.

Dit rapport is een aanvulling op de hierboven genoemde quickscans en nadere onderzoeken en dient ter actualisatie en vervolmaking van de effectbeoordelingen die ten grondslag liggen aan het activiteitenplan dat aan de provincie Gelderland is voorgelegd (Roemers & Littooij, 2025). Aan de hand van het onderzoek is ook bepaald of maatregelen en een Omgevingsvergunning voor deze soorten noodzakelijk zijn.

1.2 Reikwijdte van het onderzoek

Voorliggend onderzoek betrof veldonderzoek en (voor kleine marterachtigen en steenmarter) bureauonderzoek (een habitatgeschiktheidsbeoordeling). Voorliggend rapport beschrijft de resultaten van dit veldonderzoek en het bureauonderzoek.

Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of voortplantingswater (buiten de plangebieden) en daarmee landhabitat (in de plangebieden) van Alpenwatersalamander en poelkikker en/of nestplaatsen van ransuil binnen de invloedssfeer van de ingreep voorkomen én om vast te stellen of steenmarter en welke soorten kleine marterachtigen binnen de invloedssfeer van de ingreep kunnen voorkomen.

Wanneer een functie van het plangebied voor deze beschermde soorten niet kan worden uitgesloten, is beoordeeld welke effecten de ingreep op deze soorten zou hebben en met welke maatregelen de effecten voorkomen, gecompenseerd of gemitigeerd kunnen worden.

Overigens is een mogelijke functie van het gebied voor boommarter niet expliciet behandeld in de quickscan of voorliggende rapportage, omdat het voorkomen van deze soort op basis van verspreidingsgegevens (NDFF 2025) en de kenmerken van plangebied Teersdijk en Streekweg (geen oude bossen, geïsoleerde ligging ten opzichte van geschikt leefgebied, verstoring) is uitgesloten. Waarnemingen zijn bekend uit de bossen rond Heumensoord op >5 kilometer van de plangebieden – tussen de plangebieden en dit bekende leefgebied liggen barrières: het Maas-Waalkanaal, de stad Nijmegen en het dorp Malden. Waarnemingen uit tussenliggende gebieden zijn niet bekend (NDFF, 2025).

1.3 Verantwoording, actualiteit gegevens

Dit rapport is opgesteld op basis van de in het voorjaar van 2025 uitgevoerde inventarisatieonderzoeken, de habitatgeschiktheidsbeoordeling en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Uiteraard zijn de gegevens uit eerder uitgevoerde onderzoeken (Daamen, 2022a t/mc; Roemers, 2025) ook meegenomen.

Bronnenonderzoek

Op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is een actueel overzicht gemaakt van het voorkomen van Alpenwatersalamander, poelkikker, ransuil, en kleine marterachtigen en steenmarter (d.d. 15 juni 2025). Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot tien jaar oud. Enkel voor de habitatgeschiktheidsbeoordeling voor de marterachtigen zijn verspreidingsgegevens uit een zoekgebied met een straal van tien kilometer gebruikt.

Veldonderzoek

De plangebieden zijn in de periode april 2025 t/m juni 2025 op de aanwezigheid van Alpenwatersalamander, poelkikker en ransuil onderzocht. Tijdens deze onderzoeken is ook gelet op sporen of het voorkomen van das, wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter (en andere beschermde vogels en grondgebonden zoogdieren). Detailinformatie over de onderzoeksmethodiek staat in Hoofdstuk 3. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is in een habitatgeschiktheidsbeoordeling (volgens het kennisdocument kleine marterachtigen; BIJ12, 2024) beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende kleine marterachtigen en steenmarter.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Als de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na juni 2028 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoeker die het onderzoek heeft uitgevoerd heeft is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit

Onderstaande beschrijvingen van het plangebied en de ingreep zijn afkomstig uit het onderzoeksrapport van onderzoek naar o.a. bever en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (Roemers, 2025), slechts in lichte mate aangepast en volledig in overeenstemming met de beschrijvingen van het in het voorjaar van 2024 ingediende Activiteitenplan (Roemers en Littooi, 2025).

Voor de volledigheid zijn de beschrijvingen ook in dit rapport opgenomen. Voor een uitgebreide beschrijving van plangebied met meer foto's verwijzen we naar de quickscan rapportage (Roemers, 2024).

2.1 Beschrijving plangebied

Er worden twee plangebieden behandeld die dicht bij elkaar in de buurt liggen: 'Teersdijk (vak B)' en 'Streekweg' (zie Figuur 2.1 en Figuur 2.2). De plangebieden liggen ten westen van de buurt Tolhuis in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen. Zie Roemers (2024) voor een uitgebreide omschrijving van de plangebieden.

Plangebied 'Teersdijk (vak B)'

Het plangebied bestaat uit een speelweide (gazon, zand en speeltoestellen) en een relatief jong bosje (zie Figuur 2.3). In het bosje staan of liggen dode bomen en dood hout. Ten westen en zuiden van het bosje loopt een watergang (zie Figuur 2.4 en 2.5), in het plangebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig maar de oevers van de watergang liggen tegen de zuidelijke en zuidwestelijke rand van het plangebied. De oevers van de zuidelijke gelegen watergang zijn stijl en het water ligt hier in de schaduw van een zuidelijk gelegen bosvak. In de zuidwestelijke hoek van het plangebied ligt een door zon beschenen en nog enigszins vegetatierijke watergang met niet al te steile oevers.

Plangebied 'Streekweg'

De zuidwestelijke hoek van het plangebied bestaat uit een parkeerplaats, omzoomd door bomen (eik, beuk, ruwe berk) met een ondergroei van gras, brandnetel, braam en robertskruid. In de bomen rond deze parkeerplaats zijn nesten van kraaiachtigen (vermoedelijk ekster) aanwezig (Roemers, 2025). De zuidoostelijke kant van het plangebied bestaat uit een verwilderde parkachtige omgeving die bestaat uit kruidenrijke grasvelden met langs de randen opgaande begroeiing in de vorm van struweel en verschillende soorten bomen (zie Figuur 2.6).

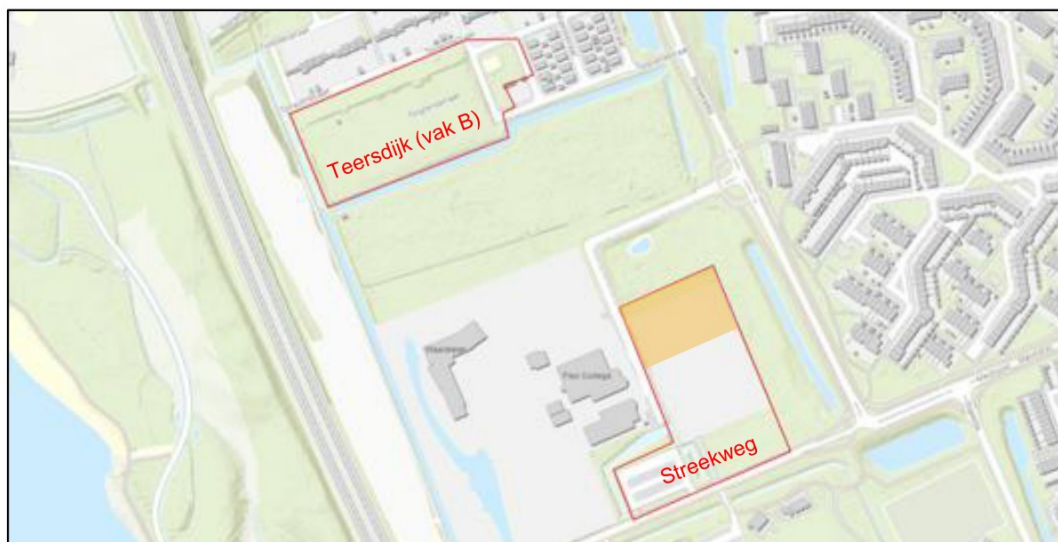

In het noordelijke gedeelte van plangebied Streekweg zijn de 'Stadsnomaden' gevestigd, hier staat een kamp vol campers, 'rommelhoekjes', tuintjes en schuurtjes (Figuur 2.7).

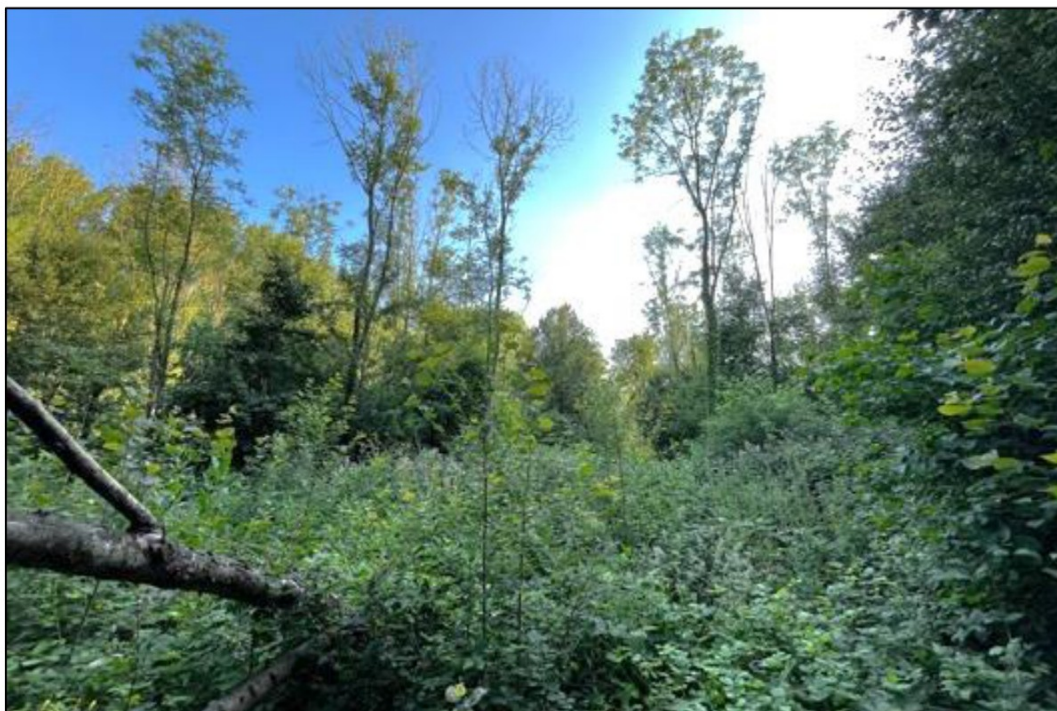
Ten noorden van het plangebied en het kamp van de Stadsnomaden ligt een 'natuurgebiedje' met een vijver, recent aangeplante hoogstamfruitboomgaard en grasland (zie Figuur 2.8 en Figuur 2.9).

Figuur 2.1 Globale ligging plangebieden (rood omkaderd) in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.2 Ligging plangebieden (rood omkaderd), het Stadsnomadenkamp in plangebied Streekweg is geel gearceerd (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.3 Het dichtbegroeide bosje in Teersdijk (vak B).

Figuur 2.4 Ten zuiden van plangebied Teersdijk (vak B) loopt een watergang, de zuidelijke rand van het plangebied staat hier rechts op de foto.

Figuur 2.5 Watergang ten westen (links) en zuidwesten (rechts) van het plangebied Teersdijk (vak B).

Figuur 2.6 Grasveld te midden van plangebied Streekweg.

Figuur 2.7 In het noordelijke deel van plangebied Streekweg zijn de stadsnomaden gevestigd.

Figuur 2.8 Ten noorden van plangebied Streekweg is een natuurgebiedje ontwikkeld, hier ligt een vijver/poel. Hier vindt geen ingreep plaats.

Figuur 2.9 Ten noorden van plangebied 'Streekweg' is een natuurgebiedje ontwikkeld, hier staat een fruitboomgaard. Hier vindt geen ingreep plaats.

2.2 Voorgenomen activiteit

Informatie over de voorgenomen ingrepen is aangeleverd door de gemeente Nijmegen. Zie Roemers (2024) voor een uitgebreide beschrijving van de ingrepen.

Teersdijk (vak B): uitbreiding woonwagenkamp.

In dit plangebied worden 30 nieuwe standplaatsen voor woonwagens gerealiseerd. Om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken wordt het bosje grotendeels verwijderd en wordt het plangebied bouwrijp gemaakt. Langs de randen van het bosje worden zoveel mogelijk bomen en groenstructuren gespaard (zie Figuur 2.10); hier staan ook de oudere bomen. In de gebruiksfase zal door de aanwezigheid van het woonwagenpark verstoring door mensen en verkeer optreden die er nu niet is.

Streekweg: honderd nieuwe woningen.

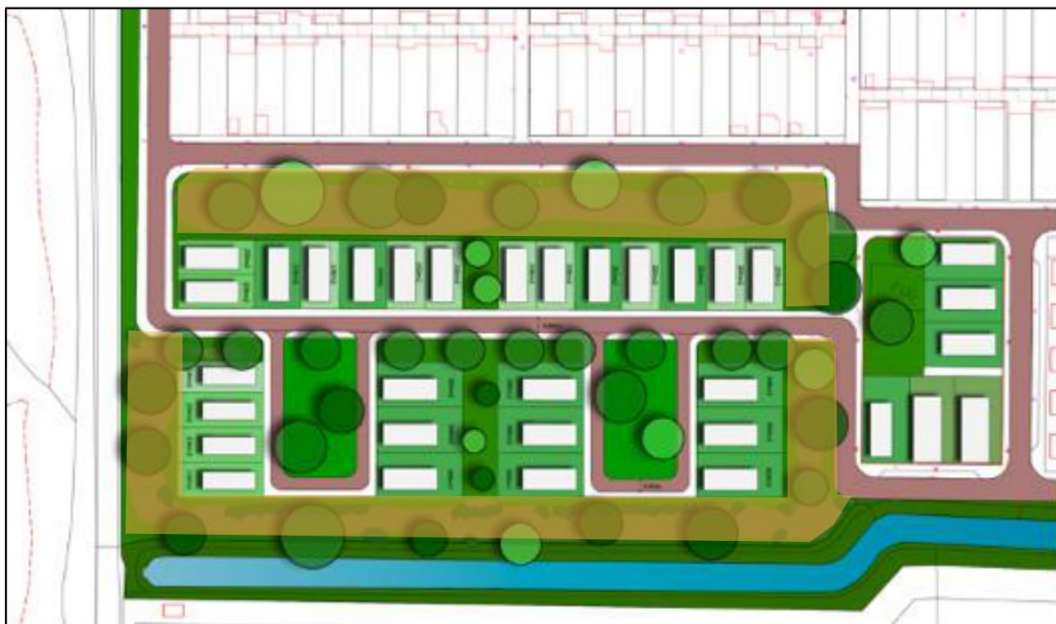
De ingreep betreft het realiseren van honderd 'experimentele' woningen, een atelier en een ontmoetingsruimte (zie Figuur 2.11). Het is nog niet precies bekend om wat voor soort woningen het gaat. Uitgangspunt is dat enkel struweel wordt verwijderd; er worden geen bomen gerooid. Watergangen worden niet aangetast. Er vinden wel grond- en graafwerkzaamheden plaats. Het kamp van de Stadsnomaden wordt verwijderd en het gebied wordt ingericht ten behoeve van de nieuwe woningen en de andere gebouwen. De ingebruikname van de woningen (gebruiksfase) gaat uiteraard ook gepaard met extra verstoring door mensen en verkeer.

2.2.1 Fasering van werkzaamheden

In verband met het voorkomen van dassen worden in en rond de plangebieden maatregelen genomen om nadelige gevolgen voor dassen te voorkomen of te verminderen (Van Kessel *et al.*, 2025). Deze kunnen niet per direct worden gerealiseerd, maar de gemeente Nijmegen wil wel al starten met de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk. Daarom is gekozen voor een gefaseerde uitvoering van zowel de werkzaamheden als de ecologische maatregelen. Het gefaseerd uitvoeren van de werkzaamheden beperkt ook de impact op de aanwezige fauna, omdat verstoring ten gevolge van de ingrepen over een langere periode wordt verspreid en ingrepen in de twee plangebieden niet tegelijkertijd plaatsvinden.

In fase 1 wordt woonwagenkamp Teersdijk uitgebreid. Deze fase start in het najaar van 2025. Dan wordt het bosje in plangebied Teersdijk (vak B) gerooid en bouwrijp gemaakt.

In fase 2 worden nieuwe woningen in plangebied Streekweg gerealiseerd. Het is nog niet bekend wanneer deze werkzaamheden starten, maar wel dat die pas na 2025 plaatsvinden.

Figuur 2.10 Inrichtingsvisie uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, in de geel gearceerde gebieden worden bomen en opstaand groen gespaard (bron: gemeente Nijmegen).

Figuur 2.11 Inrichtingsvisie realisatie woningen Streekweg (deelgebieden 1 t/m 4). Ontwikkelingen in deelgebieden 5 en 6 maken geen deel uit van de in voorliggende rapportage getoetste ingreep (bron: gemeente Nijmegen).

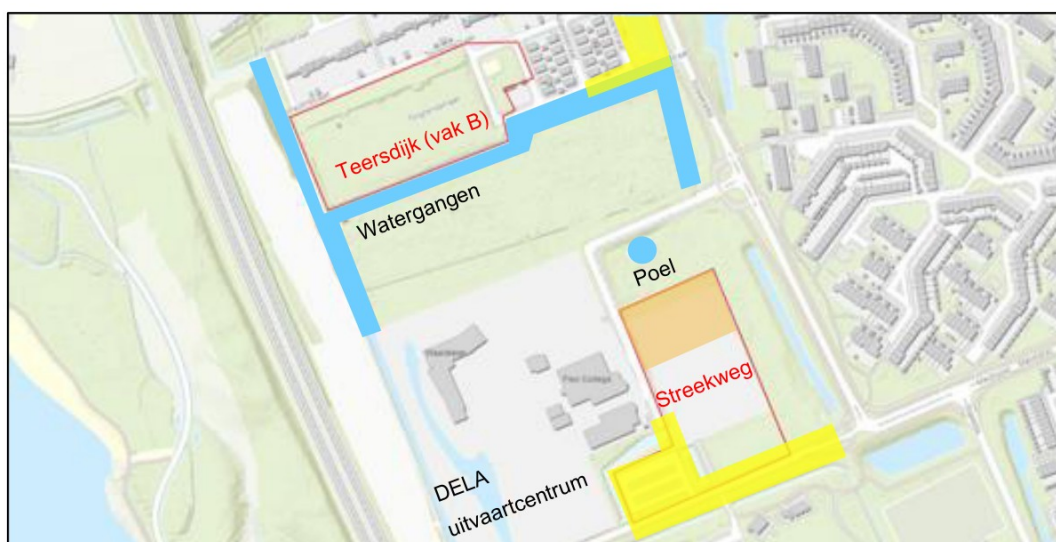
3 Onderzoeksmethoden

3.1 Onderzoeksgebieden en methodiek

In Figuur 3.1 is weergegeven welke watergangen zijn onderzocht (Alpenwatersalamander, poelkikker). Hier is naar amfibieën gezocht ('s avonds, met zaklamp) en/of met een schepnet bemonsterd, of is de roep van ransuil afgespeeld. Tevens is in Figuur 3.1 weergegeven welk gebied nader onderzocht is op nesten van kraaiachtigen (ransuil).

Bij elke onderzoeksrunde is zijn ook nabijgelegen watergangen meegenomen: er is gelet op kooractiviteit van kikkers en zichtwaarnemingen van amfibieën. Maar deze watergangen zijn niet met een schepnet bemonsterd, vlakdekkend onderzocht met zaklamp. Bij ieder veldbezoek dat na zonsondergang plaatsvond is met een warmtebeeldcamera gezocht naar beschermde soorten, waaronder kleine marterachtigen en prooidieren van kleine marterachtigen.

Onderzoeksrondes zijn waar mogelijk gecombineerd, daarmee zijn meer dan de voorgeschreven onderzoeksrondes (NGB, 2021) uitgevoerd: vier i.p.v. twee voor poelkikker, vijf i.p.v. twee voor Alpenwatersalamander.

Figuur 3.1

Ligging plangebieden (rood omkaderd) en de onderzoeksgebieden (watergangen en poel) voor Alpenwatersalamander/poelkikker (blauw gearceerd) en ransuil (geel), het Stadsnomadenkamp in plangebied Streekweg is geel gearceerd. (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

3.2 Alpenwatersalamander en poelkikker

Onderzoek naar Alpenwatersalamander en poelkikker is uitgevoerd volgens de soorteninventarisatieprotocollen van het NGB (Netwerk Groene Bureaus, 2023), elk veldbezoek duurde minimaal 1,5 uur.

Het voorkomen van Alpenwatersalamander bestond uit schepnetbemonstering (overdag – tegen het einde van de dag) en zichtwaarnemingen (met zaklamp – 's avonds tussen zonsondergang en middernacht).

Het voorkomen van poelkikker is onderzocht door waarneming van kooractiviteit en waarnemingen van adulte kikkers op zicht. Eén onderzoeksrunde (12-06) is uitgevoerd vanaf middernacht, die ronde vond plaats nadat in een nabijgelegen onderzoeksgebied trekkende juveniele kikkers werden waargenomen – het doel was voornamelijk om te kijken of daarvan op dat moment ook in deze plangebieden sprake was.

In Tabel 3.1 zijn de data en omstandigheden per ronde weergegeven.

Tabel 3.1 *Overzicht onderzoeksdata en omstandigheden amfibieën.*

Datum			Type onderzoek	Weersomstandigheden
03-04-2025	20:14	20:15-21:45	Zichtwaarneming zaklamp ('s avonds)	16°C, bewolkt - drukkend, NO 3 Bft, droog
13-05-2025	21:21	19:00-22:00	Kooractiviteit, schepnetbemonstering ('s middags/'s avonds)	19 °C, onbewolkt, NW 3 Bft, droog en zonnig
21-05-2025	21:33	23:00-00:30	Kooractiviteit, zichtwaarneming zaklamp ('s avonds)	12 °C, 3/8 bewolkt, NW 1 Bft, droog
25-05-2025	21:38	21:00-23:00	Kooractiviteit, zichtwaarneming zaklamp ('s avonds)	16 °C, 6/8 bewolkt, NW 2 Bft, droog - dag ervoor en 's ochtends geregend
12-06-2025	21:56	00:00-01:33	Schepnetbemonstering (enkel de poel -zie Figuur 3.1- 's middags), kooractiviteit, zichtwaarneming zaklamp ('s nachts)	25 °C, 6/8 bewolkt, NW 2 Bft, droog – twee dagen eerder geregend

3.3 Ransuil

Er is geen standaardprotocol voor onderzoek naar ransuil. Het onderzoek naar ransuil heeft plaatsgevonden in vijf onderzoeksronden tussen maart en half juni – in de voortplantingsperiode van de soort. De onderzoeken vonden na zonsondergang plaats. Bij de veldbezoeken is in het onderzoeksgebied gezocht naar roepende uilen, piepende jongen en braakballen. Bij de bezoeken op 25 maart, 3 april en 21 mei zijn baltsroepen van ransuil afgespeeld om reacties van uilen op te wekken in de vorm van territoriale roepen.

In Tabel 3.2 zijn de data en weersomstandigheden per ronde weergegeven.

Tabel 3.2 Overzicht onderzoeksdata en omstandigheden ransuil.

Datum	Zonsondergang	Tijdstip	Type onderzoek	Weersomstandigheden
25-03-2025	18:59	20:00-21:30	Roepende uilen (territoriumgedrag), afspelen geluid	6°C, 4/8 bewolkt, NO 3 Bft, droog, N 2 Bft
03-04-2025	20:14	20:15-21:45	Roepende uilen (territoriumgedrag), afspelen geluid	16°C, bewolkt - drukkend, NO 3 Bft, droog
21-05-2025	21:33	23:00-00:30	Roepende uilen (territoriumgedrag), afspelen geluid	12 °C, 3/8 bewolkt, NW 1 Bft, droog
25-05-2025	21:38	21:00-23:00	Roepende uilen, piepende jonge uilen	16 °C, 6/8 bewolkt, NW 2 Bft, droog
12-06-2025	21:56	00:00-01:33	Roepende uilen, piepende jonge uilen	25 °C, 6/8 bewolkt, NW 2 Bft, droog

3.4 Kleine marterachtigen en steenmarter

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van steenmarter en kleine marterachtigen in beide plangebieden (Daamen 2022a en c) aan de hand van de handreiking kleine marterachtigen (Bouwens, 2017). Daarnaast is in een voormalig plangebied 'Hippe Kip' – dat ten noorden grenst aan plangebied Teersdijk ook onderzoek naar deze soorten gedaan (Daamen 2022b). Voor een overzicht van het ingezette onderzoeksmateriaal (cameravallen, sporenbuizen, marterkisten) per onderzoeksgebied: zie Figuur 3.2 t/m 3.4. Het onderzoek is uitgevoerd in het voorjaar (maart-april, zie Tabel 3.3).

3.4.1 Habitageschikheidsbeoordeling (deelgebied Streekweg)

De habitageschikheidsbeoordeling is uitgevoerd op basis van het Kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). Er is hierbij gebruik gemaakt van:

- De voor de eerder opgeleverde quickscan en onderzoeksrapportage uitgevoerde verkennende en verdiepende veldbezoeken (Roemers, 2024 en 2025) – waarbij ook naar sporen van marters of marterachtigen is gezocht.
- Waarnemingen van prooidieren die tijdens al deze bezoeken en de onderzoeken uit de voorliggende rapportage zijn gedaan (bij onderzoeken die 's avonds plaatsvonden is altijd een warmtebeeldcamera meegenomen).
- Beschikbare verspreidingsgegevens (NDFF, 2025), verkregen uit een zoekgebied met een straal van tien kilometer rondom de plangebieden.
- Gegevens uit de in 2022 uitgevoerde onderzoeken naar het voorkomen van kleine marterachtigen en steenmarter (Daamen 2022a t/m c)

Figuur 3.2 Locaties sporenbuizen, cameravallen en marterkisten in voormalig plangebied Hippe Kip (geel omkaderd) – plangebied Teersdijk (vak B) is rood omkaderd.

Figuur 3.3 Locaties cameravallen (zwart) en marterkist (groen) plangebied Teersdijk (vak B) (rood omkaderd).

Figuur 3.4 Locaties sporenbuizen, cameraval en marterkist.

Tabel 3.3 Onderzoekperiode inventarisatie kleine marterachtigen.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Onderzoekperiode		
10-3-2022 – 21-04-2022	42	n.v.t.
Tussentijdse controle materiaal		
31-3-2022		

4 Betekenis plangebieden en effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bronnenonderzoek en nader onderzoek beschreven en is de betekenis van het plangebied voor Alpenwatersalamander, poelkikker, ransuil en – op basis van een habitatgeschiktheidsbeoordeling – kleine marterachtigen en steenmarter bepaald.

Daarnaast is per soort getoetst of die negatieve effecten ondervindt bij het uitvoeren van de ingreep. Per fase van de werkzaamheden en per soort wordt ingegaan op de mogelijke effecten van de ingreep, overtreding van de verbodsbepalingen van de Ow en de noodzaak om een Omgevingsvergunning aan te vragen.

4.1 Alpenwatersalamander

4.1.1 Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn binnen drie kilometer van de plangebieden 54 waarnemingen gedaan van Alpenwatersalamander (NDFF, 2025). Al deze waarnemingen zijn ofwel gedaan rond de Overasseltse en Hatertse Vennen, op zo'n twee kilometer afstand van het plangebied en ten westen van de A73, ofwel in tuinen in de wijk Tolhuis, Zwanenveld of Lindenholt. Binnen de plangebieden zijn is geen waarnemingen bekend.

4.1.2 Waarnemingen

Tijdens geen van de schepnetbemonsteringen of inspecties van de oever en het water op zicht (en met zaklamp) zijn Alpenwatersalamanders waargenomen. In de watergang zijn wel kleinere en ook grote vissen waargenomen, hetgeen waarschijnlijk verklaart waarom er geen amfibieën of eieren van amfibieën zijn gevonden. Ook zijn er veel rivierkreeftjes waargenomen. Ook tijdens het afzoeken van de oevers en het omkeren van stammen, of stenen zijn geen salamanders gevonden. Er is één gewone pad waargenomen buiten de plangebieden.

In de poel zijn geen vissen aangetroffen, hier zijn wel rivierkreeftjes en garnalen gevonden. Het doorzicht in de poel was slecht, tijdens elk avondbezoek. De onderwatervegetatie is dan ook weinig tot niet ontwikkeld, behalve op sommige plekken aan de natuurvriendelijke flauw oplopende oever aan de oostkant van de poel.

4.1.3 **Functie plangebieden**

Op basis van voorliggend veldonderzoek, nader onderzoek dat heeft plaatsgevonden in het najaar/de winter van 2024/2025 - toen ook stammen en stenen zijn omgekeerd - (Roemers, 2025) en verspreidingsgegevens wordt een functie van de plangebieden voor Alpenwatersalamander uitgesloten. De nabij de plangebieden gelegen geschikte wateren hebben géén functie als voortplantingswater voor Alpenwatersalamander en daarmee is een mogelijke functie als landhabitat of overwintershabitat van de plangebieden uitgesloten.

4.1.4 **Effectbeoordeling in het kader van de Ow**

De plangebieden hebben geen functie voor Alpenwatersalamander, schadelijke handelingen in het kader van de Ow zijn daarmee uitgesloten.

4.2 **Poelkikker**

4.2.1 **Bronnenonderzoek**

In de afgelopen tien jaar zijn binnen 3 km van de plangebieden 28 waarnemingen gedaan van poelkikker (NDFF, 2025). Al deze waarnemingen zijn gedaan rond de Overasseltse en Hatertse Vennen, op zo'n twee kilometer afstand van het plangebied en ten westen van de A73. Binnen de plangebieden zijn is geen waarnemingen bekend uit de NDFF. Tijdens één veldbezoek in juni 2022 zijn tijdens onderzoek naar andere soorten drie roepende poelkikkers en tien bastaardkikkers waargenomen op basis van kooractiviteit langs de watergang ten zuiden van Teersdijk (vak B), net buiten de plangebieden (Daamen, 2022b).

4.2.2 **Waarnemingen**

In geen van de onderzochte watergangen of poelen is kooractiviteit van poelkikkers waargenomen. In de vijver op het terrein van uitvaartcentrum DELA (zie Figuur 3.1) zijn op 21 mei vier, op 25 mei drie en op 12 juni drie roepende bastaardkikkers roepend waargenomen. Op 12 juni is één kwakende bastaardkikker waargenomen nabij de poel, sprake van kooractiviteit was hier niet en de kikker liet zich slechts sporadisch horen. Op 12 juni zijn twee kilometer zuidelijker trekkende jonge kikkers en padden waargenomen - in zeer grote getalen - er is daarom tijdens deze ronde extra gelet op het voorkomen van juveniele kikkers en padden in en rond de plangebieden, die zijn niet waargenomen.

4.2.3 **Functie plangebieden**

Op basis van voorliggend veldonderzoek, nader onderzoek dat heeft plaatsgevonden in het najaar/de winter van 2024/2025 (Roemers, 2025) en verspreidingsgegevens wordt een functie van de plangebieden voor poelkikker uitgesloten. De nabij de plangebieden gelegen wateren hebben geen functie als voortplantingswater voor poelkikker en er zijn tijdens geen

van de veldbezoeken in het najaar of het voorjaar poelkikkers waargenomen in de plangebieden. Daarmee is een functie van de plangebieden als land- of overwinteringshabitat uitgesloten.

4.2.4 **Effectbeoordeling in het kader van de Ow**

De plangebieden hebben geen functie voor poelkikker, schadelijke handelingen in het kader van de Ow zijn daarmee uitgesloten.

4.3 **Ransuil**

4.3.1 **Bronnenonderzoek**

In de afgelopen tien jaar zijn binnen drie kilometer van de plangebieden 79 waarnemingen gedaan van ransuil (NDFF, 2025). Het overgrote deel van deze waarnemingen zijn ofwel gedaan rond de Overasseltse en Hatertse Vennen, op zo'n twee kilometer afstand van het plangebied en ten westen van de A73, ofwel rond recreatiegebied de Berendonck, op zo'n kilometer afstand van de plangebieden en ten westen van de A73. In recreatiegebied Berendonck is één territorium van ransuil vastgesteld (NDFF, 2025). Verspreid over stadsdeel Dukenburg zijn her en der losse waarnemingen van ransuil gedaan, met name langs de randen van de stad. Binnen de plangebieden zijn geen waarnemingen bekend. Eerder is tijdens het opvragen van verspreidingsgegevens uit de NDFF een vastgesteld territorium in park Staddijk boven komen drijven (Roemers, 2025), die waarneming lijkt nu te zijn verdwenen uit de database.

4.3.2 **Waarnemingen**

Er zijn tijdens geen van de veldbezoeken roepende volwassen ransuilen dan wel piepende jongen waargenomen, noch zijn er binnen het onderzoeksgebied braakballen gevonden. Ook in de directe omgeving van de onderzoeksgebieden zijn geen ransuilen gehoord.

Tijdens onderzoek dat is uitgevoerd in het najaar van 2024 en de winter van 2025 (Roemers, 2025) zijn bovendien ook geen sporen of roestplaatsen van ransuilen aangetroffen.

4.3.3 **Functie plangebieden**

Op basis van voorliggend veldonderzoek, veldonderzoek dat is uitgevoerd in 2022 (Daamen, 2022b), nader onderzoek dat heeft plaatsgevonden in het najaar/de winter van 2024/2025 (Roemers, 2025) en verspreidingsgegevens wordt een functie van de plangebieden voor ransuil uitgesloten.

4.3.4 Effectbeoordeling in het kader van de Ow

De plangebieden hebben geen functie voor ransuil, schadelijke handelingen in het kader van de Ow zijn daarmee uitgesloten.

4.4 Kleine marterachtigen, steenmarter

Hoewel de onderzoeksinspanning in 2022 niet afgestemd is op het (toen nog niet beschikbare) kennisdocument kleine marterachtigen, is de onderzoeksinspanning voldoende om te kunnen concluderen of kleine marterachtigen en steenmarter voorkomen in de plangebieden en omgeving: alle belangrijk foerageergebieden en verbindingzones in de plangebieden én omgeving, en rondom mogelijke verblijfplaatsen, zijn gemonitord.

Voor plangebied Teersdijk geldt dat op basis van de onderzoeksresultaten (Daamen *et al*, 2022a) een essentiële functie heeft voor steenmarter of kleine marterachtigen kan worden uitgesloten, na 2025 zou actualisatie van dit onderzoek wel noodzakelijk zijn.

De gegevens van het onderzoek zijn, zoals ook is aangestipt in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024), echter niet voldoende om ook voor plangebied Streekweg te concluderen of en welke functie het plangebied heeft voor kleine marterachtigen en steenmarter, want:

- De onderzoeksgegevens zijn slechts drie jaar houdbaar, de ingreep in plangebied Streekweg zal later plaatsvinden.
- Binnen plangebied Streekweg hebben ontwikkelingen plaatsgevonden die het gebied geschikter maken voor deze soorten: de vestiging van de Stadsnomaden en de ontwikkeling van grasland (zie Figuur 2.6) op de plek waar eerst een school stond (zichtbaar in Figuur 3.4).

Op basis van de geactualiseerde quickscan en in 2022 uitgevoerde nader onderzoek kan dus niet worden uitgesloten dat plangebied Streekweg een essentiële functie vervult voor steenmarter en/of kleine marterachtigen. Zoals geadviseerd in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) is daarom onderzoek gedaan naar de mogelijke functie van dit deelgebied en de directe omgeving voor kleine marterachtigen en steenmarter middels een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Daarbij is ook plangebied Teersdijk - als deel van de omgeving - op geschiktheid beoordeeld, ook al is een functie van dit plangebied op basis van eerder uitgevoerd onderzoek uitgesloten.

4.4.1 Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn binnen drie kilometer van de plangebieden 21 waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen (NDFF, 2025). Het overgrote deel van deze waarnemingen zijn ofwel gedaan rond de Overasseltse en Hatertse Vennen, op zo'n twee kilometer afstand van het plangebied en ten westen van de A73. Verspreid over stadsdeel Dukenburg zijn her en der waarnemingen gedaan, met name langs de randen van de stad en langs grotere toegangswegen (het betreft veelal dode exemplaren). Eén van deze

waarnemingen was een verkeersslachtoffer op de Van Rosenbergweg - een bunzing, op 600 meter van het plangebied Streekweg en zo'n 300 meter van plangebied Teersdijk (vak B). Steenmarter is in de afgelopen tien jaar binnen drie kilometer van de plangebieden 49 keer waargenomen. De meeste van deze waarnemingen zijn gedaan rond de Overasseltse en Hatertse Vennen, op zo'n twee kilometer afstand van het plangebied en ten westen van de A73, maar ook in de stadsdeel Dukenburg zijn 13 waarnemingen gedaan. Binnen de plangebieden zelf zijn geen waarnemingen bekend van steenmarter dan wel kleine marterachtigen (NDFF, 2025).

Binnen een straal van grofweg tien kilometer zijn 230 waarnemingen van steenmarter en kleine marterachtigen bekend, waarvan het grootste deel ten zuiden van Wijchen en Nijmegen en ten Oosten van Nijmegen zijn gedaan: langs bosranden ten oosten en zuidoosten van Nijmegen, rond de eerdergenoemde Overasseltse en Hatertse vennen en in aangrenzend landelijk gebied. Alle soorten worden echter verspreid waargenomen over het hele gebied.

4.4.2 Waarnemingen uit nader onderzoek (2022)

Er is in 2022 gericht onderzoek gedaan naar het voorkomen kleine marterachtigen volgens de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017). Sporenbuizen, marterkisten en cameravallen zijn op voor kleine marterachtigen en steenmarter interessante plaatsen geplaatst (Daamen, 2022a t/m c). Deze onderzoeksmethodiek is deels geschikt om steenmarter waar te nemen – maar ontwikkeld voor kleine marterachtigen. Daarnaast zijn daarom in voormalig plangebied 'Hippe Kip' direct ten noorden van Teersdijk (vak B) ook de schuren en voormalige legbatterijen van de 'Hippe Kip' geïnspecteerd op sporen van steenmarter - van de overige gebouwen was op voorhand uitgesloten dat steenmarters hier een verblijfplaats konden hebben, omdat toegangsmogelijkheden ontbreken.

Tijdens de inspectie van de oude legbatterijen van de Hippe Kip zijn sporen van steenmarter waargenomen (Daamen, 2022c). Het betrof oude en verse uitwerpselen. Omdat het om een beperkt aantal uitwerpselen betrof en er verder geen steenmarters zijn waargenomen betrof het waarschijnlijk een verblijfplaats van één dier en geen kraamverblijfplaats.

Op geen van de cameravallen, marterkisten en in geen van de sporenbuizen zijn kleine marterachtigen of steenmarter waargenomen. De onderzoeksmaterialen hebben gedurende de periode goed gewerkt want er zijn beelden gemaakt van diverse andere soorten (eekhoorn en huiskatten) en sporen van muizen gevonden op de sporenvellen in de sporenbuizen. Ook tijdens de overige veldbezoeken voor onderzoek naar andere soortgroepen zijn in 2022, 2024 en 2025 geen waarnemingen gedaan (met warmtebeeldcamera) of sporen gevonden van kleine marterachtigen – en daar is wel gericht naar gezocht (Daamen, 2022a t/m c; Roemers, 2025).

4.4.3 Waarnemingen van prooidieren

Tijdens veldbezoeken

Tijdens de veldbezoeken zijn met name langs de oevers van de verschillende watergangen enkele ratten en muizen dan waargenomen, die hebben ook sporen achtergelaten op de sporenvellen in sporenbuizen die verspreid door de plangebieden zijn geplaatst in 2022.

In en rond Teersdijk vak B lijkt slechts een beperkte hoeveelheid prooidieren aanwezig in de vorm van ratten en muizen. Tijdens meerdere observatierondes die plaats hebben gevonden om de functie van het gebied voor bevers, woelrat en das in kaart te brengen (Roemers, 2025), zijn niet veel grotere knaagdieren waargenomen (op de bevers na): slecht twee tot drie ratten die langs de waterrand foerageerden in de wijdere omgeving (langs de watergang, op het nabijgelegen talud langs de A73). Er zijn verspreid over oevers meerdere muizen gezien in het struweel (vermoedelijke bosmuizen), maar geen in het water. Mogelijk betrof het ook enkele woelmuizen maar dus geen woelratten (want niet actief in het water), op woelratten is gericht geïnventariseerd met sporenonderzoek en een warmtebeeldcamera. Amfibieën komen zeker wel in de omgeving voor, maar niet in grote getalen: tijdens de onderzoeken naar poelkikker zijn iedere ronde maximaal vier bastaardkikkers gehoord en zijn geen salamanders aangetroffen – trekkende of foeragerende kikkers of padden zijn niet waargenomen.

In plangebied Streekweg zijn daarnaast niet opvallend veel hollen aangetroffen in het open veld, zeker niet de grotere mogelijke woelrat, woelmuis of rattenholten. Er kan niet uitgesloten worden dat er zich meer hollen bevinden in het kamp van de Stadsnomaden of langs de boom en struweelrijke randen. Blijvend grasland of verruigde vegetatie (en dat is present) is weliswaar een goede indicator voor de aanwezigheid van woelmuizen, maar van een veel sporen of een hoge mate van activiteit is geen sprake. Daarom wordt geconcludeerd dat de plangebieden en omgeving een beperkte hoeveelheid grotere prooidieren in de vorm van ratten, woelmuizen of woelratten bieden.

Er zijn noch in de plangebieden, noch in de directe omgeving van de plangebieden konijnen waargenomen. In geen van de plangebieden zijn sporen, hollen of waarnemingen van konijnen gedaan. Ook niet op de taluds ten westen van de plangebieden langs de oostkant van de A73. Ten westen van de A73 zijn tijdens een hobbymatig veldbezoek wel enkele konijnen met de warmtebeeldcamera waargenomen.

Waarnemingen uit de NDFF

Waarnemingen van konijnen zijn in de directe omgeving enkel bekend ten westen van de A73, nabij recreatiegebied de Berendonck. Het betreft één waarneming. Dit geldt ook voor rosse woelmuis. Vlakbij de Van Rosenbergweg is één waarneming van woelmuis (onbekend) bekend, in park Staddijk zijn drie waarnemingen van bruine rat bekend. Er is één waarneming van bosmuis bekend nabij uitvaartcentrum DELA. Van woelrat zijn geen waarnemingen in de omgeving van de plangebieden bekend (NDFF, 2025).

4.4.4 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

In Figuur 4.1 is versimpeld weergegeven van welke elementen kleine marterachtigen afhankelijk zijn in hun leefgebied. Op basis van deze elementen is het leefgebied in en rond de plangebieden op geschiktheid beoordeeld.

	Voedsel	Verbindingen	Verblijfplaatsen
Bunzing	Konijn Knaagdieren Amfibieën Vogels	Essentieel (natuurlijke en/of culturele objecten) Dekking van groot belang	Burchten Holen Ruimtes onder stenen Openingen in/onder bomen Takkenhopen
Hermelijn	Konijnen Woelratten Aardmuizen Vogels	Essentieel (natuurlijke en/of culturele objecten) Dekking van belang, maar begeeft zich ook in het open	Tunnels Houtstapels Openingen in/onder bomen Ratten- woelratholen
Wezel	Aardmuis Rosse woelmuis Veldmuis Bosmuis	Essentieel (natuurlijke en/of culturele objecten) Dekking is essentieel	Houtstapels Muizenholen Openingen in/onder bomen Mollentunnels Andere hopen en openingen waar een wezel in past

Figuur 4.1 – Een vereenvoudigde weergave van de belangrijke elementen voor van kleine marterachtigen, onder-verdeeld in de onderdelen Voedsel, Verbindingen en Verblijfplaatsen. Bron: Kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024).

Voedsel

In de direct omgeving van de plangebieden zijn voornamelijk muizen en enkele ratten en amfibieën beschikbaar. Er zijn geen aanwijzingen dat er grote hoeveelheden woelmuizen beschikbaar zijn in de directe omgeving van de plangebieden (zie §4.4.3 hierboven) en er zijn zeer sterke aanwijzingen dat er geen konijnen in de direct omgeving van de plangebieden leven. Uiteraard zijn overigens in beide gebieden ook vogels aanwezig.

Verbindingen

Voor de migratie van kleine marterachtigen en in mindere mate steenmarter is het van essentieel belang dat er verbindende elementen aanwezig zijn, zoals hagen, ruige oevers en slootbermen, bosjes, bosranden of greppels. In beide plangebieden zijn die verbindingen volop aanwezig in de vorm van ruigtes, boomrijke randen van grasland, donkere en beschutte oevers van watergangen, bosjes (o.a. plangebied Teersdijk [vak B]), en kleine houtwallekes (rond het Stadsnomadenkamp). Met name in de zomer, wanneer het gras rond en in de plangebieden gefaseerd gemaaid of begraaft wordt, is er vlakdekkend voldoende dekking aanwezig in de plangebieden.

Ook het terrein rond de plangebieden biedt goede verbindingen voor kleine marterachtigen: het uitvaartcentrum ten westen van plangebied Streekweg bevat hagen, bomenlanen en bosrand rondom kortgehouden grasland, de taluds ten westen van beide plangebieden (en ten oosten van de A73) bieden dekking in de vorm van het talud en de bosjes en bomen

die erop staan en het ten zuiden van plangebied Streekweg gelegen park Staddijk biedt meer dan voldoende dekking – zowel in de winter als de zomer.

Belangrijke beperkingen qua verbinding - barrières - zijn de stadwijken ten oosten van de plangebieden en met name de Van Rozenburgweg en Wijchenseweg ten noorden van plangebied Teersdijk (vak B) en uiteraard de A73 ten westen van beide plangebieden. Door deze druk gebruikte toegangswegen is het gebied rond de plangebieden met name aan de west- en noordkant geïsoleerd van voor kleine marterachtigen geschikt leefgebied ten westen van de A73 (recreatiegebied de Berendonck en de Hatertse en Overasseltse vennen). Die gebieden zijn wel bereikbaar, maar slecht via enkele verbindingen: een fietstunnel, lange fauna-passages voor das (onder de A73) en via een verlicht viaduct langs de Van Rozenburgweg (onder de A73 door). De plangebieden bevinden zich daarmee in het noordelijkste puntje van een vanuit het zuiden goed toegankelijke maar in het noorden 'doodlopende' groenstrook ingeklemd door de stad Nijmegen en de autowegen.

Verblijfplaatsen

De belangrijkste vereisten van verblijfplaatsen zijn dat deze droog, geïsoleerd, in dekking en bereikbaar zijn en dat er voldoende voedsel in de directe omgeving aanwezig is (BIJ12, 2024). Holen van (woel)muizen, ratten en mollen kunnen dienstdoen als verblijf, maar ook de verschillende rommelhoekjes, houtstapels schuurtjes, en ruimtes onder campers in het Stadsnomadenkamp kunnen dienstdoen als verblijf. Daarmee zijn in beide plangebieden in potentie voldoende verblijfplaatsen aanwezig voor kleine marterachtigen en steenmarter.

Ook buiten de plangebieden zijn met name holten te vinden waar deze soorten kunnen verblijven: op de taluds langs de A73, langs de oevers van de watergangen, in Park Staddijk en in het agrarische gebied ten noorden van plangebied Streekweg, rond de 'Hippe Kip'. In dat laatste gebied zijn ook hagen, drooggevalen greppels met holten en dicht struweel en schuurtjes of schuren (de oude legbatterij) te vinden die met name een functie kunnen hebben als verblijfplaats van kleine marterachtigen en reeds dienen als verblijf voor steenmarter (het betreft dan de oude legbatterij).

4.4.5 Functie plangebieden

Functie plangebied Teersdijk(vak B) voor steenmarter en kleine marterachtigen

Zoals ook in het activiteitenplan (Roemers en Littoij, 2025) is aangegeven, is op basis van de quickscans uit 2021 (Daamen, 2021a & c) en het in 2022 aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van steenmarter en kleine marterachtigen en een essentiële functie van plangebied Teersdijk (vak B) uitgesloten. Mits de ingreep plaatsvindt in 2025 worden hier geen negatieve effecten op kleine marterachtigen of steenmarter verwacht en zijn schadelijke handelingen in het kader van de Ow uitgesloten.

Functie plangebied Streekweg voor steenmarter en kleine marterachtigen

Voor plangebied Streekweg geldt dat de onderzoeksgegevens uit 2022 niet voldoende zeggingskracht hebben om een functie van het gebied uit te sluiten, o.a. omdat de ingreep

meer dan drie jaar na het onderzoek plaatsvindt (Roemers en Littooi, 2025). De habitatgeschiktheitsbeoordeling is daarom leidend voor dit plangebied.

Alle elementen die nodig zijn voor de vestiging van kleine marterachtigen en steenmarter in en rond plangebied Streekweg zijn aanwezig: voedsel, verbindende elementen en potentiële verblijfplaatsen. Deze elementen zijn ook allemaal aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Aan een grote populatie prooidieren (met name woelmuizen voor wezel) of aan een aanzienlijke populatie grotere prooidieren (konijn, haas en ratten) ontbreekt het echter.

Omdat de hoeveelheid voedsel die beschikbaar is beperkt is, met name de grotere prooidieren (konijn, haas, ratten), is het plangebied en omgeving slechts zeer beperkt geschikt voor hermelijn en bunzing. Als deze soorten hier voorkomen, zullen ze voor hun voedsel afhankelijk zijn van prooidieren in omliggend gebied en daarmee van de verbindende elementen binnen het plangebied. Een kraamverblijfplaats van deze soorten wordt daarom ook in plangebied Streekweg uitgesloten: er zijn verblijfplaatsen beschikbaar in de bosrijke omliggende gebieden (b.v. de Berendonck) die dicht bij interessante voedselbronnen zoals konijnen gelegen zijn. Ook voor wezel is het gebied slechts zeer beperkt geschikt, omdat het ontbreekt aan een significante populatie woelmuizen. Het Stadsnomadenkamp is weliswaar geschikt als verblijf van deze soorten, maar de mate van verstoring door bewoners en huisdieren maakt de aanwezigheid van een verblijf onwaarschijnlijk omdat in de omgeving ook potentiële verblijfplaatsen op onbewoonde en onverstoorde plaatsen aanwezig zijn.

Op basis van in 2022 uitgevoerd onderzoek (Daamen 2022a t/m c), de habitatgeschiktheitsbeoordeling en het sporenonderzoek en onderzoek met warmtebeeldcamera dat in 2024 (Roemers, 2025) en 2025 (voorliggende rapportage) heeft plaatsgevonden wordt daarom geconcludeerd dat plangebied Streekweg géén functie heeft als kraamverblijfplaats voor de grotere soorten: steenmarter, bunzing en hermelijn. Deze soorten kunnen wel sporadisch voorkomen in het gebied (territoria kunnen tientallen hectares tot - voor bunzing en steenmarter - enkele vierkante kilometers beslaan) en zowel **vaste als** tijdelijke verblijven (schuilplaatsen) anders dan kraamverblijven zijn dan ook niet uitgesloten.

Het plangebied heeft een functie als verbindingszone en als kleiner onderdeel van een territorium waarin grote hoeveelheden prooidieren elders gevonden worden. Een (kraam)verblijfplaats en territorium van wezel wordt weliswaar onwaarschijnlijk geacht, maar kan niet worden uitgesloten. Wezel heeft soms slechts een territorium van enkele hectares.

De grootte van het leefgebied van kleine marterachtigen en steenmarter is sterk afhankelijk van het aantal beschikbare prooidieren: bij wezel valt die binnen het bereik van 1-200 hectare (in Nederland vaak enkele tientallen hectares), voor hermelijn van enkele tot honderden hectares en voor bunzing – in Nederland – tussen de 84 en 830 hectare (BIJ12, 2024). Omdat de condities m.b.t. voedsel in en rond het plangebied niet optimaal zijn, komt

geen van de soorten - als ze aanwezig zijn - in een hoge dichtheid voor: de ingreep zal hoogstens binnen één territorium per soort (negatieve) effecten hebben.

4.4.6 Effectbeoordeling in het kader van de Ow

Effectbeoordeling Teersdijk (vak B)

Het plangebied heeft geen functie voor kleine marterachtigen, schadelijke handelingen in het kader van de Ow zijn daarmee uitgesloten.

Effectbeoordeling Streekweg uitvoeringsfase

Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter zijn (op basis van de habitatgeschiktheidsbeoordeling) niet goed te lokaliseren of uit te sluiten. Kraamverblijven van bunzing, steenmarter en hermelijn wel (zie §4.4.5) – maar voor deze soorten heeft het plangebied mogelijk wel een functie als leefgebied, en tijdelijk verblijfplaatsen (schuilplaatsen) kunnen niet worden uitgesloten. Om te beoordelen of negatieve effecten op kleine marterachtigen en steenmarter aan de orde zijn, moet daarom gekeken worden naar de effecten van de ingreep op de kwaliteit van het potentiële leefgebied (BIJ12, 2024). Daarom is ingeschat welke effecten de ingreep heeft op de kwaliteit van het leefgebied, hierbij is wederom gelet op de drie V's:

- Voedsel,
- verbinding en
- verblijfplaatsen.

Er wordt daarbij van een *worst-case-scenario* uitgegaan, zoals voorgeschreven in het kennisdocument (BIJ12, 2024): verblijven van deze soorten zijn in het plangebied aanwezig, opgaande groenstructuren hebben een functie hebben als verbindende elementen en het gebied heeft een functie als foerageergebied. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van prooidieren zal er hoogstens één territorium per soort overlappen met het plangebied: er gaan ten gevolge van de ingreep binnen dus hoogstens binnen één territorium per soort verblijfplaatsen verloren.

De voorgenomen ingreep in plangebied Streekweg kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor kleine marterachtigen en steenmarter, soorten van het *Beschermingsregime Andere soorten*:

- Het opzettelijk doden van kleine marterachtigen (wezel, bunzing, hermelijn) en steenmarter.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van kleine marterachtigen (wezel, bunzing, hermelijn) en steenmarter.

Er zijn maatregelen nodig en mogelijk om het doden van kleine marterachtigen en steenmarter te voorkomen en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen te mitigeren en te compenseren (§5.2.2).

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen kan *niet* geheel voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk

beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van is daarom een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

Effectbeoordeling Streekweg gebruiksfase

Er worden geen blijvende negatieve effecten of vermindering van de kwaliteit van het leefgebied voor steenmarter en kleine marterachtigen verwacht in de gebruiksfase, omdat:

- Bij de ontwikkeling van het gebied zullen alle lijnvormige houtopstanden (boomranden en struweelranden in en rond in het plangebied) gespaard worden,
- in de omliggende omgeving fruitboomgaarden, vruchtdragende hagen en houtwallen worden aangeplant om zo het leefgebied voor das (ook een marterachtige) te verbeteren (zie Figuur 4.3),
- de verbindende functie van de watergang en oever rond het bosje bij Teersdijk behouden blijft door de aanleg van een grondwal (met bovendien takkenrillen en hopen die als tijdelijke verblijfplaats voor kleine marterachtigen en steenmarter kunnen dienen, zie Figuur 4.4),
- ecologische verbindingen in het gebied verbeterd worden met de aanleg van bruggetjes en fauna-passages onder de van Rozenburgweg (zie Figuur 4.3).

Daarbij wordt verlies van leefgebied voor das én kleine marterachtigen en steenmarter gecompenseerd en worden de natuurwaarden voor deze soorten in het gebied verbeterd:

- Verbindende elementen worden gespaard en er worden meer verbindende elementen aangebracht (houtwallen, hagen, bruggetjes en fauna-passages), ook op plaatsen waar die nog niet aanwezig zijn.
- Door het planten van fruitbomen en vruchtdragende hagen neemt de hoeveelheid prooidieren toe.
- Door begrazing en bemesting met schapen neemt de hoeveelheid rooidieren toe.
- Door de aanleg van houtwallen neemt de hoeveelheid verblijfplaatsen in het gebied toe.

Er wordt daarnaast, voorafgaand aan de werkzaamheden in plangebied Streekweg, nog wel een extra maatregel genomen om het eventueel verlies van verblijfplaatsen in het Stadsnomadenkamp te compenseren:

- Er zullen in het natuurgebiedje met vijver direct ten noorden van het plangebied drie marterhopen worden aangelegd.

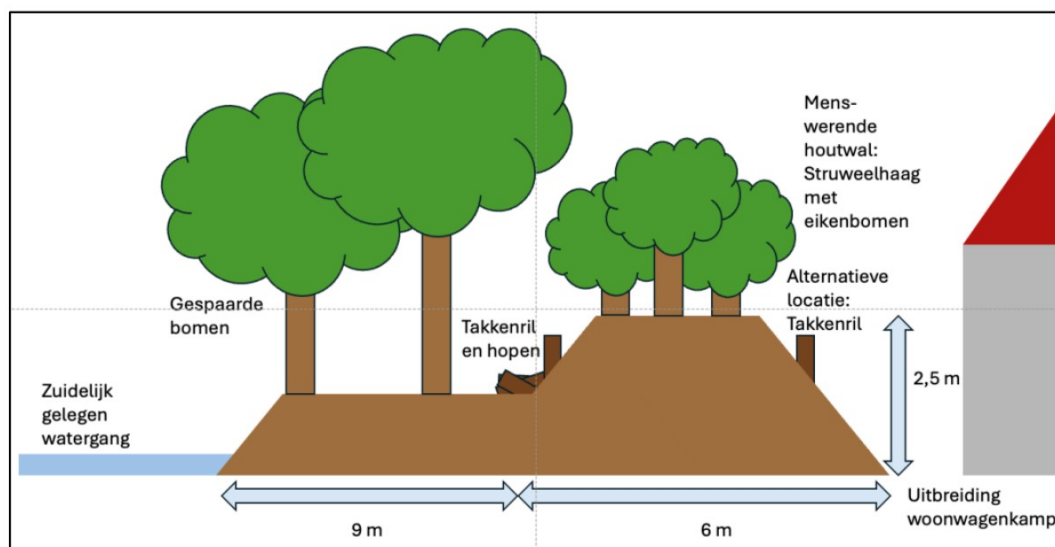

Figuur 4.2

Aangegeven is waar ten gevolge van de ingreep potentieel leefgebied voor kleine marterachtigen verloren gaat en waar leefgebied verbeterd wordt door begrazing met schapen, aanplant van hagen, houtwallen of fruit dan wel notenbomen. In totaal wordt ± 6 ha leefgebied geoptimaliseerd (groene vlakken) en gaat in een 'worst case scenario' $\pm 3-3,5$ ha leefgebied verloren (gestreepte vlakken), waaronder het Stadsnomadenkamp met mogelijke verblijfplaatsen (rood gestreept). Verbindende elementen blijven gespaard. Zie ook Figuur 4.3 hieronder. Bron foto: sattelietaalportal.nl

Figuur 4.3 Indicatie van het nieuwe, toekomstige leefgebied van das en de te treffen maatregelen - inclusief nieuw te realiseren fauna-tunnels. De hoofdburcht is gemarkeerd met verticale lijnen.

Figuur 4.4 Conceptschets van de grond- en houtwal. De wal dient mens-werend te zijn.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Conclusie

De plangebieden hebben géén functie voor Alpenwatersalamander, poelkikker en ransuil, schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van deze soorten zijn daarmee ook uitgesloten (zie §4.1.3., 4.1.3 en 4.3.3). Een functie van plangebied Teersdijk (vak B) voor kleine marterachtigen en steenmarter is uitgesloten, schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van deze soorten zijn daarmee ook uitgesloten voor dit plangebied – mits de ingreep in dit plangebied in 2025 plaatsvindt (§4.4.5).

Er wordt op basis van de habitatgeschiktheidsbeoordeling uitgegaan van een *worst-case-scenario* waarin plangebied Streekweg een functie heeft als vaste verblijfplaats en leefgebied voor kleine marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing) en steenmarter. Om het opzettelijk doden van deze soorten te voorkomen zijn de hieronder in §5.2.2 beschreven maatregelen noodzakelijk. Omdat het vernielen van vaste verblijfplaatsen (een schadelijke handeling onder de Ow) niet geheel voorkomen kan worden, is een uitbreiding van het Activiteitenplan m.b.t. kleine marterachtigen en steenmarter noodzakelijk – zie daarvoor §5.2 hieronder.

5.2 Uitbreiding vergunningsaanvraag en Activiteitenplan

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen kan *niet* geheel voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van is daarom een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Daarom wordt op basis van voorliggende actualisatie de vergunningsaanvraag en het activiteitenplan (Roemers & Littooi, 2024) uitgebreid voor de volgende soorten en schadelijke handelingen:

Soort	Beschermings-regime	Schadelijke handeling	Deelgebied
<u>Kleine marterachtigen:</u> Wezel, hermelijn, bunzing	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen.	Streekweg
Steenmarter	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen.	Streekweg

5.2.1 Alternatievenafweging en wettelijk belang

Voor de alternatievenafweging en het wettelijk belang verwijzen we naar de afwegingen en wettelijke belangen die in het Activiteitenplan zijn gegeven m.b.t. das – deze zijn ook van toepassing op kleine marterachtigen en steenmarter (Roemers en Littooij, 2025).

5.2.2 Maatregelen kleine marterachtigen en steenmarter (plangebied Streekweg)

Om een het doden van steenmarter en kleine marterachtigen en vernietigen van in gebruik zijnde verblijfplaatsen van deze soorten te voorkomen én om voldoende alternatieve verblijfplaatsen binnen het potentiële leefgebied te behouden zijn maatregelen nodig:

- Om er zeker van te zijn dat er voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn buiten het te ontmantelen Stadsnomadenkamp, dienen ten minste drie maanden van tevoren vier marterhopen (takken en/of stenenhopen; BIJ12, 2024) te worden aangebracht buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden en binnen een straal van 500 meter van het plangebied - direct ten noorden van het Stadsnomadenkamp twee.
- De ingreep - inclusief het verwijderen van het Stadsnomadenkamp - dient buiten de kwetsbare periode van kleine marterachtigen en steenmarter te worden gestart en te worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding. De kwetsbare periode loopt grofweg van maart tot augustus, maar in muizenrijke jaren kan er sprake zijn van een tweede nest van wezel en loopt de periode door tot oktober.
- De werkzaamheden met betrekking tot het bouwrijp maken van het gebied worden vervolgens gefaseerd uitgevoerd: eerst wordt opstaan groen verwijderd (gras, struweel). Daarmee wordt het plangebied ongeschikt gemaakt, aanwezige fauna kan vluchten. Vier dagen nadat het opgaand groen verwijderd is worden de werkzaamheden vervolgd, grond- en graafwerkzaamheden kunnen nu van start gaan.
- Maatregelen om het leefgebied en de functionaliteit van de dassenburcht in het gebied te behouden zijn ook noodzakelijk voor het behouden van de kwaliteit van het leefgebied voor kleine marterachtigen en steenmarter – en dus ook verplicht. Zie Roemers & Littooij, 2025.

5.2.3 Staat van instandhouding kleine marterachtigen en steenmarter

Landelijke staat van instandhouding

De gecombineerde trend voor de populatieomvang van alle drie de soorten kleine marterachtigen geeft een matige afname van de populatie op landelijk niveau in de periode 1997-2019. Hoe en of de kwaliteit van het leefgebied en verspreiding over in die periode zijn veranderd en in de toekomst zullen veranderen is niet bekend (Norren, 2022). Ook het toekomstperspectief van de soorten is daarom nauwelijks in te schatten (ongunstig-ontoereikend of onbekend), er is simpelweg erg weinig bekend over de Staat van Instandhouding en het toekomstperspectief van kleine marterachtigen. Voor hermelijn is het toekomstperspectief vanwege landelijke achteruitgang van belangrijke prooidieren (konijnen en woelmuizen) een punt van zorg, waardoor het toekomstperspectief en de

landelijke SVI als ongunstig-slecht kunnen worden beoordeeld (Norren, 2022). Maar er is vooral erg veel onbekend.

Met de steenmarter gaat het sinds sluiting van de jacht op steenmarter is de jaren 40 en een immigratie van steenmarters vanuit Duitsland sinds de jaren 70 van de vorige eeuw een stuk beter: het verspreidingsgebied heeft zich westwaarts uitgebreid tot bijna heel Nederland. Steenmarter heeft op de Rode Lijst de status 'thans niet bedreigd'.

Tabel 5.1 Landelijke status en Staat van Instandhouding van kleine marterachtigen en steenmarter.

Soort	Rode lijst status (Norren, 2020)	Landelijke Staat van Instandhouding (Norren, 2020; Norren, 2022)
Wezel	Gevoelig	Grotendeels onbekend – ongunstig/ontoereikend
Hermelijn	Kwetsbaar	Grotendeels onbekend – ongunstig/slecht.
Bunzing	Kwetsbaar	Grotendeels onbekend – ongunstig/ontoereikend
Steenmarter	Thans niet bedreigd	Grotendeels onbekend – maar op basis van verspreidingsgegevens en populatietrends: gunstige trend

Regionale staat van instandhouding

Er zijn verder geen gegevens bekend van de regionale staat van instandhouding van kleine marterachtigen en steenmarter, er zijn geen redenen om aan te nemen dat die afwijkt van de landelijke trends.

Lokale staat van instandhouding

Er zijn verder geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van kleine marterachtigen en steenmarter. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale en dus landelijke staat van instandhouding. Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de landelijke trend.

5.2.4 **Gevolgen van het project voor de staat van instandhouding**

Aangezien nadelige gevolgen door het project op kleine marterachtigen en steenmarter met maatregelen voorkomen en beperkt worden (zie §5.2.2. hierboven), is redelijkerwijs uitgesloten dat de voorgenomen ingreep leidt tot een verslechtering van de voor de staat van instandhouding van zowel kleine marterachtigen als steenmarter. De ingreep zal hoogstens binnen één territorium per soort negatieve effecten hebben (in het plangebied) en de kwaliteit van het omliggend gebied wordt sterk verbeterd.

Literatuur

- Bouwens, S., 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant, 11 oktober 2017.
- BIJ12, 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen, versie 1.1 juli 2024.
- Daamen, J., 2021a. Quicksan Wet natuurbescherming Streekweg 21, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0214. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021b. Quicksan Wet natuurbescherming plangebied Hippe Kip, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0333. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021c. Quicksan Wet natuurbescherming uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0635. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Emond, D., Verhoek, L., Olde Wolbers, R., Kalkman, M. & Anema, L.. 2022a. Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-234. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L. & Dorenbosch, M. 2022b. Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L., Kruijt, D., Olde Wolbers, R. & Kalkman, M. 2022c. Onderzoek beschermde fauna Van Rosenbergweg/Hippe Kip te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-232. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 15 juni 2025.
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>
- Norren, E. van, J. Dekker & H. Limpens, 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Van Norren, E., & La Haye, M. (2022). Staat van instandhouding Fryslân – Kleine marterachtigen [SVI Fryslân kleine marters]. Zoogdierverseniging / Provincie Fryslân.
- P. Roemers, 2024. Quicksan soortenbescherming uitbreiding woonwagenpark en nieuwbouw aan de Teersdijk en de Streekweg te Nijmegen. Rapport 24-260. Waardenburg Ecology, Culemborg/Haren.
- Roemers, P & L. Littoij. 2025. Activiteitenplan Omgevingswet voor de uitbreiding van woonwagenpark Teersdijk en nieuwbouw aan de Streekweg te Nijmegen. Vergunningaanvraag voor Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das en eekhoorn Rapport 25-068. Waardenburg Ecology, Culemborg
- Roemers, P., 2025. Nader onderzoek beschermde soorten Teersdijk en Streekweg te Nijmegen – najaar en winter 2024. Actualisatie van onderzoek gericht op bever en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Rapport 25-067. Waardenburg Ecology, Culemborg/Haren
- Van Kessel, N., M. Dorenbosch & P. Roemers 2024. Compensatie- en mitigatieplan das te Nijmegen. Plan voor behoud van de das in de omgeving van Hippe Kip, Teersdijk en Streekweg. Rapport 23-334. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet

In deze Bijlage worden de relevante onderdelen van de Ow ten aanzien van soortenbescherming samengevat. De teksten zijn grotendeels ontleend aan de 'Handreiking Toelichting natuurbescherming onder de Omgevingswet' van het Netwerk Groene Bureaus. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit

Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' in de Ow is een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'. Er is al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een *mogelijk* gevolg heeft voor één in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Ow.

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient onder andere rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (*specifieke zorgplicht*) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (*vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningvrije gevallen*). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 (*voorkomen onnodig lijden van dieren*) ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten is opgenomen in artikel 11.27 Bal. De specifieke zorgplicht geldt altijd en voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De specifieke zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

Het eerste lid van artikel 11.27 Bal verplicht degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben:

- alle maatregelen te nemen die *redelijkerwijs* van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen die gevolgen *zoveel mogelijk* te beperken of ongedaan te maken;
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat *redelijkerwijs* van diegene kan worden gevraagd.

In het tweede lid van artikel 11.27 Bal is de specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten nader uitgewerkt. Hierin staat dat de plicht 'in ieder geval' (dus een niet-

limitatieve opsomming) inhoudt dat voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van bepaalde soorten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie. Het gaat (samengevat) om de volgende soorten:

- Vogelrichtlijn-soorten en geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten
- Habitatrichtlijn-soorten
- Nationaal beschermde soorten
- Dieren of planten die zijn opgenomen op de *Rode Lijsten*
- Voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats

Als er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van bovengenoemde soorten, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

Interpretatie specifieke zorgplicht

Het Bal geeft aan waaruit de specifieke zorgplicht in ieder geval bestaat. De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. De interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht van Waardenburg Ecology is gebaseerd op *expert judgement* en het voorstel van Hunink (2023¹).

Rode lijst soorten(groepen)

Wij richten ons in de natuurtoets op *alle* Rode lijst soorten, dus niet alleen op 'dieren en planten'. Dit is dus inclusief korstmossen, paddenstoelen en schimmels. Daarbij worden *alle* (categorieën) Rode Lijst-soorten meegenomen: gevoelig, kwetsbaar, bedreigd en ernstig bedreigd. Uitgangspunt daarbij is dat de specifieke zorgplicht een focus vergt op de mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding van soorten en niet zozeer op nadelige gevolgen voor ieder exemplaar afzonderlijk.

Onderzoeksinspanning

Iemand die een flora- en fauna-activiteit wil verrichten op een plek, moet controleren of er aanwijzingen zijn dat op die plek of in de buurt kwetsbare of bedreigde soorten voorkomen. Onduidelijk is welke onderzoeksinspanning verricht moet worden. Waardenburg Ecology

¹ Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

vult deze onderzoeksverplichting in door het raadplegen van de NDFF en een habitat-geschiktheidsbeoordeling.

De soortenbeschermingsregimes

In het Bal wordt onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes. De regels voor een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten worden gegeven in:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*). Dit betreft alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*). Dit betreft soorten, genoemd in Bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het verdrag van Bern of Bijlage I bij het verdrag van Bonn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*). Dit betreft soorten genoemd in Bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal.

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4) zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend zoals onder de Wet natuurbescherming, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtig geval. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- Vogels op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal.
- Dier- en plantensoorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bonn en Bern op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal.
- Dieren van Bijlage IX, onder A van het Bal op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De inhoud van de schadelijke handelingen komt overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de voormalige Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- Het opzettelijk doden en vangen van soorten.
- Het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels.
- Het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels.
- Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren.
- Het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
- Het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

Uitzonderingen vergunningplicht en vergunningvrije gevallen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke

handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan).
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie aangewezen soorten en handelingen).
- Bij ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (In art. 4.31 van de Omgevingsregeling zijn de flora- en fauna-activiteiten die genoemd zijn in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in Bijlage VIIc Or).
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Beoordelingsregels vergunning

Een vergunning wordt alleen verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- of er geen andere bevredigende oplossing is.
- of de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang.
- of de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Hiernavolgend is een Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet opgenomen.

